

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in tozi se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštini hranilnici št. 14 194.

S pogumom v novo leto!

Zopet se poslavlja staro leto od nas in se nam z upi in nadami bliža novo. Ta čas je vselej nekaka mejna črta, ob kateri pregleda človek izvršeno delo in se pripravi za naloge, ki ga čakajo.

Brez žalosti

se poslavljamo od leta, ki izginja v večnost. Saj pomeni za nas le dobo trde borbe, ki nam ni vselej rodila takih vidnih sadov, kakor si jih kmetijski človek zasluži in jih je tudi vreden. Agrarna reforma, ta naša srčna bolečina na polju narodnega gospodarstva, še vedno čaka junaškega apostola, ki ji bo priboril vse ono, česar doslej še ni mogla doseči. Kljub temu pa vendar lahko rečemo, da je tudi ta delna zmaga naš uspeh, vse pa, kar je doslej rodila agrarna reforma dobrega, je za sluga trdne in borbene zavesti našega malega kmetijskega človeka, ki se je strnil v Zvezi agrarnih interesentov in se preko nje z žilavo vztrajnostjo, kolikor so jo le dopuščale razmere, odločno bori za svoje pravice. Delni neuspeh nam nikakor ne more jemati poguma, uspeh pa nam ponovno potrjuje, da je le v slogi moč in da le enotnost lahko veruje v napredek.

Za družni zakon, ki ga nam je tudi dalo odhajajoče leto, je drugi tak sad, ki smo ga deloma veselili, deloma žalostni. Lahko pa tudi tu zopet trdimo, da bi ne imeli v zakonu nobene pomanjkljivosti, če bi vsega kmetijskega človeka prevečala dovolj močna in jasno izoblikovana združna misel. Zato je treba pri ocenjevanju pomanjkljivosti tamkaj presoditi in pretehtati tudi lastne napake. Kaj je v združništvu na našem podeželju še trhlelega? Nikakor ni naš namen niti težnja, iskati krivcev ali jih klicati na odgovor. V verigi zmot in napak je mnogo členov, ki so med seboj zamotani in usodno povezani, zato bi ne imelo dosti smisla, iskati vseh znanih in neznanih sil, ki so pripomogle do tega, da je v združništvu nastal tak položaj, kakršnega si noben vesten zadrugar ni nikoli želel. Kar je za bodočnost glavno, je zahteva, da bodi vsak zadrugar vedno cel mož in res mož na svojem mestu, ne pa samo senca, s katero se igra, komur se to zljubi. Ali smo zadrugarji zadnjih petdeset let bili vedno taki možje?

Morda je vprašanje trdo, morda temu ali onemu neprijetno. Mi se ga klub temu ne bojimo, ker smo prepričani, da se slovenski kmet, slovenski podeželski človek v polni meri zaveda pomena, potrebe in važnosti poštene in dobro mišljene kritike.

Kogar namreč vodi ideja, kogar vodi ljubezen do dela in želja po narodovem napredku, ta se ne bo nikdar bal kritike. Saj je vsakomur znano, da več glav tudi več ve in več oči toliko več vidi. Zato je tudi v kritiki vedno

kaj pobude in lahko vsak pameten javni delavec iz kritike le pridobi.

Tam pa, kjer se kritike boje, kjer trepetajo pred njo in jo skušajo z vsemi mogočimi sredstvi zatreti, tam, dragi kmetje in kmetice, vselej in povsod diši po gnilobi. Seveda, če odkriješ kaj gnilega, ti udari v nos smrad in je gojitelja tega smradu potlej lastnega plodu strah in sram. Nam se tega nikoli ni treba bati, ker delamo javno in zmeraj po načelih resnične kmetijske demokracije. Zato imamo pogum, priznati svoje napake. Hkratu smo celo veseli, če nas pošten človek pošteno opozori nanje. Saj se iz tega učimo, življenje pa je vedna šola.

Kmetiska zaveza je tretje dete umirajočega leta. Tudi ta nam je nalila dosti bridkosti v kelih življenja. Naša kmetijska gospodarstva to že sedaj bridko čutijo in bodo mogoče v bodoče občutila še bridkeje. Vendar nam niti to ne jemlje poguma za bodočnost. Zjekljeni smo v borbi in ne bomo odjenjali, dokler nam ne zasije dan, ki ga pričakujemo.

Kakor nam pripoveduje sveto pismo, so Izraelci čakali Odrešenika štiri tisoč let in so ga končno pričakali. Narod je prestal medtem mnogo gorja, bojeval nešteto bojev, obupal pa le ni. Ali naj mi obupamo, če se za nekaj časa stemni nebo in se kopičijo nad nami sovražni oblaki? Ne, ampak z živo vero in

z odločno voljo

za končno zmago pojdemo pogumno v novo leto. Ne delamo si nobenih rožnih utvar. Saj vemo, kako je Slovincem pel že naš največji kmetijski sin Prešeren:

— Pečena, ljubček, piščeta na sveti nikomur niso v usta priletela —.

Opomin, ki je bil resničen pred sto leti, ima tudi danes še vso neokrnjeno veljavo. Treba bo dela in borbe in truda, treba bo naporov in samozatajevanja, toda cilji, za katere se borimo, so tako visoki in dragoceni, da nas ni strah za njih besedo nobene žrtve.

Treba pa je, da postanemo v novem letu vsi kmetijski ljudje enotna, disciplinirana vojska. Vsak mora delati na svoji postojanki; kajti pojem demokracije nikakor ne pomeni, da bi se kdo smel odtegovati svoji dolžnosti.

Skrbeli bomo torej, da popravimo, kar je bilo slabega, in da zlasti nadomestimo vse, kar smo zamudili. K temu delu smo poklicani vsi in ga bomo tudi vsi z enako vnemo, ljubeznijo in požrtvovalnostjo opravili.

Prav posebej opozarjamo na nekaj! Naša vas se zadnja leta razveseljuje prebuja. Duh pravega človečanstva in resnične kmetijske zavesti in skupnosti je vedno močnejši. Plašče sence, ki jih je bila napačna vzgoja razgrnila po naših vaseh, vedno bolj blede in izgubljajo svojo pogubno moč. Roko na srce in povejte:

Po čigavi zaslugi je nastal na naši vasi tak razveseljiv preobrat?

Slišimo vas, ko pravite, da je to v prvi vrsti zasluga borbenega in poštenega kmetijskega tiska. Kakor hitro pa ste to spoznali in se tega zavedate, glejte, da tudi vi storite svojo dolžnost. Staro in mlado, možje in žene, zlasti pa vi, fantje in dekleta, bodočnost in ponos slovenske vasi, zavedajte se, da spada med vaše prve dolžnosti tudi propaganda za kmetijski tisk. Z ožnjem, ki je lasten mladim dušam, širite naš tisk, pripovedujte in poučujte one, ki še ne vedo, da se samo kmetijski človek more nesebično zavzemati za kmetijske interese in da se samo kmetijski tisk bori za slovensko vas.

V vrsti kmetijskega tiska na Slovenskem koraka že 19 let naš »Kmetijski list« ko zastavonoša v prvi vrsti. Poskrbite, da bo 20. leto njegovega obstoja leto resničnega kmetijskega ponosa in razmaha.

Ob 20letnem delu osebam častitamo in jim poklanjamo darila z željo, da bi bilo v bodoče njih delovanje po zaslugi dolgoletnihkušenj še plodnejše in še bolj uspešno. »Kmetijski list« ne hlepi niti po častitkah niti po darovih, upravičeno pa pričakuje, da se boste v tem letu vsi, ki se naš list bori za vas, zavedali klica in ga tudi uresničili: V vsako slovensko hišo na vasi — »KMETSKI LIST«!

V boju proti živinskim boleznim

Dne 22. decembra je stopila v veljavo nova uredba kmetijskega ministra, ki v boju proti živinskim boleznim odreja več odločnih ukrepov. Ministrova uredba se glasi:

1. Prepovedujem iz Belgije, Danske, Nizozemske, Francije, Nemčije, Švice in Turčije:

a) uvoz in prevoz prežvekovalcev in prašičev; b) uvoz svežih in posušenih delov, odpadkov, surovin in proizvodov od prežvekovalcev in prašičev kakor tudi uvoz sena in slame.

2. Seno, slama in druge vrste stelje, porabljene za pakiranje blaga, se morejo uvažati, toda morajo se v kraju namembe takoj sežgati.

3. Mlečni proizvodi in topljena mast spadajo pod uvozno prepoved.

4. Poljedelski delavci, ki se vračajo iz držav, omenjenih v čl. 1. ne bodo mogli zapustiti vhodne postaje in nadaljevati poti v notranjost države, dokler se ne izvrši desinfekcija obleke, obutve in pribora, ki ga nosijo s seboj.

5. Izjemna dovoljenja za uvoz in prevoz živine in proizvodov, na katere se nanaša ta prepoved, bo izdajalo ministrstvo po prosti oceni za vsak primer posebej.

6. Veterinarski oddelek bo storil vse nadalje potrebno za izvršitev te navedbe.

Jščite najprej božje kraljestvo...

Menda ni med našimi čitatelji nikogar, ki ne bi poznal svetopisemskega nauka, da je treba najprej iskati božjega kraljestva in njegove pravice, nakar nam bo vse drugo navrženo.

Pravilo, ki tako jedrnatno velja za duhovno življenje, obdrži polno svojo vrednost tudi tedaj, če ga prenesemo v materialni svet. Tudi tu se je najprej treba lotiti jedra, bistva, nakar vse drugo prejmemo tako rekoč samo po sebi kot nameček. Kaj se to pravi, recimo, v politiki?

Nič drugega kakor to, da se je tudi v političnem delu in borbi treba lotiti najprej bistva, tiste osnove, ki je os in gibal vsega javnega življenja. In ta osnova je — gospodarstvo, gospodarsko vprašanje z vso svojo členovitostjo in mnogostranstvom.

Menda ne pretiravamo, če trdimo, da je slovenski političen človek doslej posvečal temu vprašanju vse premalo pozornosti. Da, še več, vedno je bilo in je še med nami dosi ljudi, ki so hoteli politično udejstvovanje, oziroma njegovo težišče, s te glavne točke prenesti in čisto premišljeno speljati na stranpoti, da bi potem lahko v kalnem ribarili, v megli lovili in ujeli čim več koristi zase, ne glede na to, ali je to tudi narodu v korist ali ne. Da, trdimo celo, da tako počno premnogi, čeprav vedo, da je narodu tako ravnanje naravnost v škodo, ker mu megli pogled in slabi njegovo odporno silo. Tako imamo v naši javnosti polno gesel, za katere razne veličine čisto po nepotrebnem lomijo kopja. Izumili smo jezikovno vprašanje, kulturno avtonomijo, izumili smo še marsikaj, česar tu ne bomo naštevali, pri tem se pa ti borci za svobodo milega naroda prav nič ne zmenijo za to, da narod brez zdravih, trdnih in urejenih gospodarskih razmer sploh ne more kulturno živeti in narodno uspevati.

Koliko je bilo že lepih in spodbudnih, pa hkratu satansko lažnivih besed napisanih in spregovorjenih o slovenski svobodi prav s strani

takih ljudi, ki jim je slovenska svoboda trn v peti! S strani ljudi, pravimo, ki jim je vsak resničen izraz svobode bolj osovražen kakor najhujše zlo na svetu, s strani ljudi, ki so se trudili in se še vedno trudijo, da bi narod obdržali v čim večji temi. Čemu in zakaj, to čutijo naši čitatelji najbolj bridko pač na svojih — žepih!

Zato veljaj v tem oziru vodilo, da je — zdrava pamet človekov najdragocenejši zaklad. Zdrava pamet nam pa pravi, da brez trdnega gospodarskega zdravja ni življenja in ne napredka. Kako boš svoboden, če te lahko zdaj ta, zdaj oni vsak hip zgrabi za vrat in ti eksekutor trka na vrata! Kako boš svoboden, če te lahko tisti, ki ti ima gospodarsko v kremlih, vsak trenutek vrže na cesto in ti odvzame kruh?

Kakor je s poedinci, tako je z večjimi družabnimi skupinami in tudi z narodi, tako je seveda tudi z nami Slovenci. Zato je in ostane težišče našega političnega udejstvovanja v zahtevi, da se v skupni domovini gospodarsko utrdimo. S pravično in dobro upravo, z izvajanjem zakonov, ki nam to omogočajo, s pravilno investicijsko, prometno in trgovsko politiko itd., skratka z vsem, kar nas more približati temu cilju. Samo v kolikor se naše delovanje izraža v teh zahtevah in v kolikor z njimi dosega uspehe, v toliko je naša politika pozitivna in sploh vredna tega imena. Vse drugo je igračkanje in slepomišenje, ničvredno šarlatanstvo, ki hoče ali nehoče, vede ali nevede slabi narodovo življenjsko silo.

Kdor to dela nevede, je pač za politično delo nesposoben in naj se umakne, kdor pa to počne vede, po načrtu in premišljeno, je pijavka, ki zasluži obsodbo vsega naroda.

Kmetje, kadar gledate na politično delo posameznikov in tudi celih skupin, pretehtajte in precenite ga tudi s tega vidika. Spoznanje vam bo potem znatno olajšano in v svojih odločitvah se vam ne bo treba bati zmoti, ki so sicer vedno šle — v vašo škodo!

Agrarna reforma

O tožbi agrarnih interesentov iz Kostanjevice na Krki zoper odločbo banske uprave, s katero naj bi se agrarni interesi na veleposessvu verskega zaklada znova utrdili, je celjsko upravno sodišče razpravljalo dne 30. novembra t. l. Upravno sodišče je tožbi ugodilo in odločbo banske uprave kot nezakonito razveljavilo. V veljavi je torej ostal prvoten odlok o utrditvi subjektov, ki ga je izdala komisija za likvidacijo agrarne reforme in ki je že davno pravomočen.

Agrarni interesi so se globoko oddahnili in takoj pričeli razmišljati o nadaljevanju razmeritve agrarnih parcel, ki so jo morali zaradi odločbe banske uprave skoro pred dvema letoma prekiniti. Vsi agrarni interesi, ki izpolnjujejo predpise zakona o likvidaciji agrarne reforme, bodo obdržali dodeljene parcele in kakor hitro bo geometer izvršil razmeritvena dela in predložil parcelacijske načrte komisiji za likvidacijo agrarne reforme, bo predložen sodišču predlog za zemljknižni prepis parcel na nove lastnike agrarne interese.

Geometrijska dela se tekom zime zaradi snega ne morejo vršiti, pač pa se bodo nadaljevala kakor hitro bo skopnel sneg. Spomladi bodo agrarne oblasti razdelile tudi še ostalo površino obdelovalne zemlje, ki je bila tik pred odločbo banske uprave oddvojena za agrarno reformo in se ni mogla več porazdeliti med agrarne interese.

Spomladi bodo mali kmetje iz vseh občin krške doline zopet popravljali in urejevali poljska pota, kopali jarke in gnojili košček zemlje, ki je po stoletjih prišel v njihovo last. Spomladi bodo agrarni interesi zopet orali in sejali dodeljene njive in z večjo sigurnostjo pričako-

vali košček kruha za številne družine kakor doslej. Kosili bodo travnike za njihove krave ter upali na skromne bajtarske dohodke, za katere so morali voditi do sedaj nezasišane borbe, nositi večne skrbi in neprestan strah.

Agrarni interesi upajo, da se bo likvidacija agrarne reforme na veleposessvu verskega zaklada sedaj pospešila in po petnajstih letih vendarle prevedla h kraju in dokončala. Agrarni interesi pa ne smejo niti za trenutek opustiti borbe za svoje pravice, ne smejo postati brezbržni, temveč morajo ostati čuječi in vedno na straži.

Iz domačih krajev

× **Zivalske kužne bolezni v dravski banovini.** Po stanju z dne 10. t. m. je bila v dravski banovini svinjska kuga na 126 dvorcih, svinjska rdečica na 28, kuga čebelne zalege na 9, steklina na 3 primerih, slinovka in parkljevka na 9 dvorcih in vranični prisad na 3.

× **Stara domača železna industrija in kovaška obrt v okolici Vareša in Kreševa v Srednji Bosni** izumira. Stoletja so domačini sami izkopavali rudo in jo potem na preprost način izkoriščali v svojih delavnicah. Zdaj te kovačnice zapored propadajo, kar jih še obratuje, pa so se združile v zadrugo, da bi se vsaj tako še mogle obdržati.

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejevan tednik, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

*Srečno, uspehov polno
Novo leto*

želita vsem svojim naročnikom,
dopisnikom in poslovnim
prijateljem

uredništvo in uprava

Prešernov dom — narodna last

Rojstno hišo največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna v Vrbi na Gorenjskem namerava odkupiti poseben odbor, ki jo bo popravil in preuredil v nekaj Prešernov muzej.

Hiša stoji v kraju, ki je sredi našega tujkega prometa in je prav, da ustvarimo iz nje pričo naše kulture.

Stroški so preračunani na okrog 200.000 dinarjev. Denar bodo zbrali šolski otroci; na vsakega odpade 1 din, pa bo vsota v glavnem zbrana. Z odkupom te hiše bo hkratu dano priznanje vsem onim našim skromnim in tihim kmetiskim domovom, iz katerih so nam prihajali in še prihajajo naši največji možje.

Izvoz bukovine 1938

Letos v novembru na Dunaju sklenjeno evropsko konvencijo za bukovino so sedaj potrdile organizacije lesne industrije vseh štirih, v poštvi prihajajočih držav. Izvojni kontingenti so za te države taki: Poljska 56.000 m³, Rumunija 130.000, Češkoslovaška 94.000 in Jugoslavija 170.000 m³, skupaj 450.000 m³. Da se ohrani stabilnost cen, pa so bili gornji kontingenti za vse države znižani za 5% in bo skupna količina izvoza v prihodnjem letu le 427.500 m³. Sklenitev te konvencije je ugodno vplivala na razvoj mednarodnega trga za bukovino.

Uredba o kmetijskih dolgovih

Vlada je sprejela na seji 23. t. m. spremembo uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. Ta sprememba se tiče pritožbe na okrožno sodišče zoper odločbo sreskih sodišč, ki so do sedaj končno veljavno sklepale o tem, ali pripada komu zaščita, ali ne. Ker so oblasti, ki izdajajo potrdila o svojstvu kmeta, zelo različno postopala, deloma na škodo kmetov in tudi na škodo upnikov in države, je bilo predloženih od vseh prizadetih strank več zahtev o spremembi tozadevne določbe uredbe. Vlada je predlogom ugodila in dopolnila uredbo s pritožbo na okrožno sodišče.

Posebni olajšavi so deležni tudi optanti, ki so se preselili v našo državo. Njim priznava uredba svojstvo kmeta brez ozira na glavni poklic.

Dolžnikom ki imajo preko 50 ha obdelovalne zemlje, se podaljša rok, do katerega morajo upnikom sporočiti, da se hočejo poslužiti olajšav, ki jih jim nudi uredba. Nadalje se ponovno omogoča dolžnikom, da se sporazumejo z denarnimi zavodi glede odplačila dolga.

Sredstvo proti živinski kugi

Kmetijsko ministrstvo republike Ecuador (Južna Amerika) je uradno sporočilo Akademijam znanosti v Franciji, Nemčiji, Angliji in v Združenih državah, da se je posrečilo iznajti novo cepivo proti živinski kugi. Živina, cepljena s tem novim sredstvom, je za dobo enega leta popolnoma zavarovana proti kugi na gobcu in parkljih in se je tekom enega leta po cepljenju ta bolezen nikakor ne prime.

Novo zdravilo je vsekakor dragocena iznajdba in utegne za živinorejce pomeniti pravi blagoslov.

Doma in drugod

Hrvatska straža

glasilo Katoliške akcije v Zagrebu se vedno huje zaganja v voditelje bivše HSS in zlasti napada pisanje »Hrvatskega dnevnika«, ki je kakor znano glasilo dr. Vladimira Mačka. »Hrvatska straža« očita prvaku HSS brezverstvo, protikatoliško in protiduhovniško gonjo.

»Hrvatski dnevnik« odgovarja glasilu Katoliške akcije, da ne preti od hrvatskega seljaškega pokreta ne veri, ne katolištvu nobena nevarnost. Nasprotno. Seljaški pokret je vedno naglaševal in še naglašuje važnost vere za moralno življenje naroda in je vedno podčrtaval stališče pozitivnega krščanstva. »Hrvatska straža« mora imeti nekaj drugega za hrbtom in ne skrb za vero in katolištvo, pravi »Hrvatski dnevnik«. Glasilo katoliške akcije gre pred vsem za politiko. Toda, s to besedo noče na dan in se zato previdno skriva za vero.

Glavni urednik »Hrvatske straže« je odlični g. dr. Šimrak, znani hrvatski politikar, ki je bil svoj čas vodja hrvatskih klerikalcev. Po šestem januarju se je vtihtopil skupno s frankovci v dr. Mačkovo hrvatsko fronto ter postavljaj najostrejša zahteve po svobodni Hrvatski. HSS mu je bila vse premalo borbena in premalo hrvatska. Iz srede hrvatske fronte je poskušal rušiti in drobiti vpliv in moč doktorja Mačka. »Hrvatska straža« je naperila svoje kanone najprej na samostalne demokrate, ki so povezani z b. HSS v seljaško-demokratski koaliciji. Gonila jih je iz hrvatske fronte kot garjave ovce. Zadnje mesece preteklega leta se je pa vrgla na prvake b. HSS in na »Hrv. dnevnik«.

Zadnjič smo objavili izjavo zagrebškega nadškofa g. dr. Alojzija Stepinca, ki jo je prineslo beograjsko »Vreme«. V tej izjavi je nadškof odločno nastopil zoper klerikalizem in zoper vmešavanje duhovnikov v politiko.

Pisanje »Hrvatske straže« kakor tudi akcija, ki jo vodi g. dr. Šimrak, nikakor ni v skladu z izjavo nadškofa. Odnosaji med bivšo HSS in hrvatskimi klerikalci se vedno bolj zaostrujejo. Značilno je bilo dejstvo, da se dr. Maček in nihče od vodstva b. HSS ni udeležil pogreba pokojnega škofa dr. Ante Bauerja.

Politični shodi in sestanki

Med božičnimi prazniki so imele politične stranke več shodov in sestankov po vseh krajih države.

JNS je imela številno obiskane sestanke v Sarajevu in Tuzli. Govorili so Bogoljub Jevtić, Jovo Banjanin, dr. Srpko Vukanović, Ivan Božić in drugi. Zanimivo na teh sestankih je bilo dejstvo, da se jih je udeležilo zelo veliko muslimanov.

Beograjska združena opozicija je imela več shodov po Srbiji. Javen shod je bil na Topoli. Ponovno je pričel s politično akcijo tudi znani levičarski politik v zemljoradniškem gibanju dr. Dragoljub Jovanović.

Finančni odbor

Je ta teden nadaljeval razprave o proračunu. Na dnevnem redu je bil proračun ministra vojske in mornarice.

„Slovenec“ v odgovor

»Slovenec« od 28. decembra se je spravil na naš članek v božični številki »Kmetijskega lista« in trdi nič več in nič manj, da ga nam je narekoval sam mogočni in krvavi Stalin, diktator 170 milijonskega ruskega naroda, ki je sploh dal navodila, kako naj kristjani živijo in se obnašajo do vere in cerkve.

»Slovenec« v odgovor naj tu priobčimo le kratek odstavek iz glasila krščanskih socialistov »Delavske pravice«. Takole pravijo kršćan-

ski socialisti, ki čuvajo dr. Krekovo socijalno misel, v božični številki svojega glasila:

»Iščite mir danes med posedujočimi ljudmi! Ali ga najdete? Ne! Nikdar nimajo zadosti, vsak dan hočejo več in več. Kdor jih opominja na vekovita načela Kristusova, tega proglase za komuniste, za revolucionarja, za nezadovoljneža, za godrnjača, v našem ožjem krogu pa vsaj za slabega katoličana.«

Dr. Baumann je bil pri zadnjih volitvah izbran za predsednika zvezne republike Švice.

Poštena beseda

V eni zadnjih številki piše beograjska »Samouprava«, glavno glasilo JRZ, med drugim tudi tole:

»Kogar je narod obsodil, ta naj ne pričakuje amnestije.«

Mi naglašamo to resnico že 19 let in nas zato prav iskreno veseli, da jo je sprejela sedaj v svoje stolpce tudi ugledna »Samouprava«. Kdaj in koga pa je ali bo narod obsodil, to seveda ostane in mora ostati prepuščeno njegovi svobodni odločitvi. O tem niti najmanj ne dvomimo, ker je po izjavah uglednih in vodilnih članov JRZ ta stranka načelna zagovornica demokracije.

Narodna dolžnost!

Legija koroških borcev namerava s sodelovanjem Zveze Maistrovih borcev, Združenja vojnih prostovoljcev — borcev za osvoboditev severnih krajev kraljevine Jugoslavije v Zagrebu in nekaterih odličnih osebnosti ob 20letnici zasedbe Celovca in Gospe Svete izdati s slikami opremljeno spominsko knjigo o bojih na severni meji od Podkloštra do madžarske meje. Da ne bi bila snov nezadostno obdelana, je potrebno zbrati čim več podatkov, doživljajev in spominov na to razgibano dobo naše zgodovine. Zato vabimo vse, ki so se borili ali kakor koli delovali za Koroško, Stajersko, Prekmurje ali Medjimurje, da opišejo svoje delo, boje in doživljaje. Prav tako kakor daljši, so dobrodošli tudi krajši sestavki. Žrtvujte v ta namen le nekaj zimskih večerov. Ni vse malenkost, kar morda smatrate za malenkost. Ali ni ohranitev spomina na ta prizadevanja bodočim rodovom naša narodna dolžnost? Ali naj zanamci brez potrebe motre tudi dobo skozi molna očala našega nasprotnika? — Ker bo zahtevalo urejevanje mnogo časa, prosimo, da se tega prepotrebne dela lotite čimprej! — Natančnejša navodila daje glavni odbor Legije koroških borcev v Ljubljani, Pred Škofijo 18, kamor izvolite poslati tudi svoj prispevek.

Kupčija z železniškimi pragovi

Letos je v prvih treh četrtletjih naš izvoz železniških pragov dosegel vrednost 40 milijonov din nasproti 26 milijonom v istem razdobju lanskega leta in 8 milijonom v istem razdobju leta 1935. V zadnjem času pa so velika lesno industrijska podjetja, zlasti v Bosni in Črni gori, sprejela nova znatna naročila. Samo iz Anglije so podjetja dobila naročil za 120.000 železniških pragov.

Pri vseh teh lepih poročilih je žalostno samo to, da je večina te industrije v tujih rokah in gre glavni zaslužek in glavni dobiček — kakor navadno vse dobrote — mimo naših žepov.

Cene našega lesa v Italiji

Po poročilu Narodno-gospodarskega sveta v Milanu so tam cene za naš les takele: bukove deske natur I.a 850 do 900, I.a hrastove deske 1150 do 1250, II. 1000 do 1100 lir franko komplet vagon za kub. meter.

Krokodilje solze

O davkih piše »Domoljub«, ki nosi na kmetih pogosto drugačno, bolj točno, čeprav manj prikupljivo ime, med drugim tudi tole:

»Ljudje ne pomnijo, da bi se kdaj davki izterjevali tako neizprosno kakor letos. Saj ljudje radi plačajo, kolikor morejo, in tudi proti izterjavanju niso, toda letos so v mnogih krajih po prirodnih nezgodah preveč prizadeti, da bi mogli v redu izvršiti svoje obveznosti. Morda ne vsi, gotovo pa velika večina. Prepotrebno je, da bi se tudi davčne oblasti nekoliko prilagodile dejanskim razmeram, pohitele v dobri letini, v slabi pa malo potrpele. Ljudje so posebno neveljni, ker jim letošnje izterjavanje nakopava posebno velike stroške. Davčne oblasti prosimo, naj nekoliko potrpijo, občine pa naj tudi kaj od sebe dajo.«

S temi izvajanjem seveda tudi mi soglašamo, želimo pa vsekakor drugačnih kretanj in zlasti drugačnih dejanj kakor je tako solzavo stokanje. Saj vemo, da celo Stvarnik, ki je najbolj pravičen sodnik, sodi človeka po srcu in delih, nikoli pa ne po besedah. Nihče nam zato ne sme zameriti, če tudi mi v ameriški besedi brez dejanj vidimo pač le — krokodilje solze, pa naj jih že pretaka kdor koli.

Žrtve za orožje

Človeka stresa mraz, ko sliši, koliko sodobna kulturna in civilizirana človeška družba izda za oboroževanje ali z drugimi besedami — za medsebojno ubijanje in uničevanje.

Stevilčno je ugotovljeno, da je svet izdal v letu 1937. trikrat več za oboroževanje kakor leta 1936.

Tak je torej »miroljubni obraz« sedanje človeške družbe. Ali je spričo tega kaj čudnega, če je sodobni človek izgubil vero vase in v svoje človečanstvo ter se vedno bolj pogreza v pošastne temine notranjega razkola in anarhije. Kaj nam bo še vzrastlo iz tega, kdo ve?!

Evropske vojne še ne bo

V svoji božični poslanici je predsednik doktor E. Beneš sporočil državljanom veselo in blažilno novico, da v bližnji bodočnosti ni pričakovati vojne v Evropi.

»Če vidimo v l. 1936.« pravi dr. Beneš, »doba hudih kriz in v l. 1937. doba izenačenja moči, se mi zdi, da bo postalo leto 1938 doba pogajanj, razgovorov, iskanja soglasja in končno zaključitve vsaj delnih in začasnih dogovorov, ki bodo dovedli do končnega sporazuma o miru v vsej Evropi.«

Tem bodrilnim in tolažilnim besedam češkoslovaškega predsednika samo želimo, da bi v novem letu postale živa resničnost.

Kaj se godi po svetu

Pravijo, da se na svetovnem nebu jasni. Za zdaj tega seveda še ne vidimo, vendar vsaj upajmo, da se bodo napovedi državnikov kolikor toliko uresničile.

Vsekakor so trenutno oblaki še precej gosti in nekam svinčeno težki.

Bivši Stalinov prijatelj in sodelavec Jenukidze, ki ga je zadela ista usoda kakor Karahana. Nazadnje je opravljal funkcijo predsednika Transkavkazije.

Društvo narodov

preživlja težko krizo. Ta mednarodna organizacija je bila ustanovljena v tistih, danes skoraj nerazumljivih dneh po svetovni vojni, ko se je ves svet strnil v resnični želji, da ne sme nikdar več izbruhniti nobena vojna.

Kakor je bila skraja misel lepa in vabliliva, kakor je imela ta ustanova mnogo idealnih in požrtvovalnih sodelavcev, tako je praksa tekom let pokazala, da gre življenje svojo pot. Cela vrsta dogodkov je z nepremagljivo silo butala v to idealistično ustanovo in napravila končno iz nje jalovo organizacijo brez vpliva in moči. Izkazalo se je, da ideali in teorija nimajo v realnem svetu nobene moči, zlasti ne v sporih, če ni za njimi realne sile — orožja.

Tako so iz Društva narodov zapored pocepale Japonska, Nemčija, Italija in druge, organizacija sama pa je ostala suho okostje. Nastali so novi spori, ki resno prete, da bodo sploh pokopali to ustanovo, od katere je nekdanj svet toliko pričakoval.

Polagoma sta se izoblikovala dva svetova. Eden v okviru Društva narodov, ki s Francijo na čelu zagovarja stališče tako zvane kolektivne varnosti, to se pravi: V vsakem sporu, kjer je udeležena kaka članica Društva narodov, jamčijo vse ostale včlanjene države za pravično rešitev spora; če pa je kaka članica dejansko napadena, se bodo vse ostale postavile v njeno obrambo proti napadalcu.

Kakor to v teoriji lepo zveni, je v praksi prazen dim. To je svet videl pred leti na Kitajskem, pozneje v Afriki in drugod ter vidi in doživlja danes zopet na Kitajskem.

Zato je prišlo tako daleč, da se celo Švica boji svojega članstva v Društvu narodov, čeprav ima ta organizacija na njenih tleh svoj dom. Švica nima nikakega totalitarizma niti v najskromnejši obliki, je vrh tega sedež Društva narodov, kar v gospodarskem pogledu, posredno ali neposredno, ne pomeni malo, a se vendar bavi z mislijo, da bi izstopila. To se pravi, da računa z nevarnostjo, da bi moglo članstvo v Društvu narodov pomeniti toliko ko nevarnost za švicarsko nevtralnost, kot pripadništvo k enemu od blokov, v katera se hoče razklati sodobni svet. Švica je prav gotovo dobra članica in idejno trdna pripadnica Zeneve, a vendar računa z možnostjo, da bi se ji bilo odreči, da si s tem zagotovi priznanje popolne nevtralnosti napram velikim silam drugega bloka na severu in jugu.

Vse to so sila pomembne stvari, ki nam na zgovoren način pričajo, kako res, kako bridko res je, da se Društvo narodov nahaja v svoji največji in najbolj resni krizi, ki po svoji globoki idejni razklanosti utegne pomeniti krizo vse svetovne politike.

Italija in Nemčija

na drugi strani zagovarjata načelo dvostranskih pogodb med posameznimi državami. To stališče, ki je deloma videti preprostejše in za ohranitev miru uspešnejše, pa po drugi strani odpira nepregledne možnosti za spletkarstvo in kovarstvo, zlasti pa za izigravanje malih držav, ki same ali v raznih »blokih« zagazijo v tako mrežo velesil, da so končno samo še igračke v valovih svetovne diplomacije velesil. Po našem mnenju je v miroljubnih gubah teh dvostranskih pogodb vedno skrit meč za nove pokolje in novo prelivanje krvi.

Lev Mihajlovič Karahan, boljševik stare garde in član sovjetske mirovne delegacije v Brest Litovsku, je bil pred kratkim obsojen na smrt in ustreljen.

Na Daljnem vzhodu

se je po zadnjih porazih kitajski generalisimus Čangkajšek umaknil v Kanton, odkoder bo skušal reorganizirati svojo armado in nadaljevati borbo z Japonci.

V Kantonu se vrše zaradi pričakovane japonske ofenzive obširne priprave za obrambo. Nad 300.000 ljudi se je udeležilo zborovanja, na katerem je župan prečital proglas, ki napoveduje boj do zadnje kaplje krvi. Vojaški guverner v Kantonu je poslal več brigad v zaliv Bias, da se prepreči izkrcanje japonskih čet. Na meji angleške koncesije v Kantonu so zgrajene žične ovire in zavetišča. V zaliv Bias sta prispeli dve japonski transportni ladji, japonske čete pa se še niso izkrcale.

V severni Kitajski

je kitajska vojska zadnji čas izvojevala pomembne uspehe v pokrajini Šansi in Šantung. Velika japonska kolona je v zadnjih dneh skušala zavzeti mesto Pujang, pred katerim je prišlo do bitke, ki se je končala s hudim japonskim porazom. Japonski oddelki se sedaj naglo umikajo proti severovzhodu. Kitajska vojska je po nekih poročilih iz hopejske dežele osvojila Čingpung in Lieshuang ter prodira sedaj proti Nanonohu in Huangčangu v zapadnem Šantungu. Drugi oddelki kitajske vojske se tudi že bližajo glavnemu mestu dežele Činantuju. Japonci so morali spričo tega prekiniti vse svoje operacije v Šantungu.

Med Ameriko in Japonsko

je napetost v zadnjem času nekoliko popustila in je vzela vlada Združenih držav na znanje opravičila japonske vlade glede znanega incidenta na reki Jangce. Kljub temu pa Amerika vztraja na ugotovitvah svoje preiskave glede tega dogodka. Zato pa bo tudi Amerika zahtevala tem resnejša jamstva s strani japonskih uradnih krogov, da bodo v bodoče Japonci ameriške zahteve resno izpolnjevali.

V Palestini

trajajo že več dni hude borbe med oddelki angleške vojske in arabskimi uporniki.

V Galileji so angleške policijske straže našle večje število trupel padlih upornikov, ki so bili večinoma samo mladi ljudje v starosti 20 do 25 let. Boji še vedno trajajo in že dolgo v Sveti deželi ni bilo tako krvavega bojiča kakor letos.

Nova podguvernerja Narodne banke

Za prvega podguvernerja Narodne banke je bil postavljen dr. Ivo Belin, za drugega podguvernerja pa Milorad Zebić, glavni tajnik beograjske borze.

Prazgodovinske najdbe v Rusiji

Pri mestu Frunze so v Sjemenskem rovu v okrožju Isik-Kulsko pri kopanju temeljev za novo svinjsko farmo našli na dva žrtvenika in velik bronast kotel. Noge žrtvenikov imajo obliko levovih šap. V bližini so odkopali tudi bronasto figuro bika. Hkratu so odkrili ostanke tlakovanih potov in trgov, kar priča o starodavnem človeškem bivališču v teh krajih.

Hkratu je starinoslovska odprava o priliki posebnih del pod vodo potegnili iz reke Buga prastar čoln. Profesor Odbeli je izjavil, da je ta

Pred kratkom je v Ameriki za kapjo umrl v 81. letu svojega življenja bivši poslanik Združenih držav pri pariški vladi, Frank Kellogg, znan zlasti po svojem paktu, kateri obsoja vojno kot sredstvo za doseg političnih ciljev. Kelloggov pakt je bil podpisan pred desetimi leti, kolikokrat pa je bil medtem že prekršen, je škoda govoriti.

najdba posebno pomembna. Kemiki-znanstveniki, ki so preiskali les, so potrdili, da je moral čoln ležati v vodi že najmanj 3000 let. Čoln je dva in pol krat večji kakor slični, doslej najdeni čolni. Spričo tega sklepajo, da pomeni ta čoln eno izmed ladij, s kakršnimi so pred tisočletji Skitje, tedanji prebivalci današnje Rusije, prevažali svoje blago iz domovine v Grčijo.

Mladina na vasi

Očistimo našo vas grdega madeža!

Naša vas lahko ob zatonu leta z veseljem in s ponosom gleda na kmetško mladinsko gibanje in na delo, ki so ga mladi borci že opravili. To delo je že marsikje tako vidno in je rodilo že toliko dobrih sadov, da samo zase dovolj zgovorno priča in ga ni treba posebej naglašati. Danes bi opozoril le na pojav, ki smo doslej le poredkoma govorili o njem.

Res je sicer, da je delo organizirane kmetške mladine v prvi vrsti buditeljsko. Ona hoče in mora vzdramiti našo vas iz brezbriznosti, iz ponižujoče podrejenosti k tvornici in odločujoči samostojnosti. To je velika in težavna naloga, ki zahteva mnogo napora in žrtev, pa bo zato pokazala tudi obilo lepih in dragocenih sadov, ko bo opravljena.

Ob pojavih pa, ki ob vsakih večjih praznikih oblatijo sicer lepi obraz naše slovenske vasi, hočem tu opozoriti na nekaj, čemur bo morala zavedna kmetška mladina posvečati prav posebno pozornost. V mislih imam pretepe in poboje, ki jih rodi pijančevanje.

Društveno delo blaži

Da me ne bo kdo napačno razumel ali celo hotel zasukati dobro misljenih besedi v napačno smer, naj takoj tudi povem, da s tem ne mislim in niti nočem očitati organizirani kmetški mladini pretepaštva in pijančevstva. Narobe, poudariti hočem samo to, da ta madež, žal, še vedno kazi slovensko vas. Pri tem se seveda popolnoma zavedam, da pravo društveno življenje v Društvu kmetških fantov in deklet že samo po sebi omejuje pijančevanje in pretepanje. Društveno delo pravega člana v prostem času tako prevzame in zaposli, da niti ne utegne misliti na pijačo, nikakor pa nima niti časa niti volje misliti na čezmerno uživanje alkoholnih pijač. Čut tovarištva, ki se razvije v vsakem resničnem in zavednem društvenem članu, pa pomaga poravnati nastale spore, trenja in nesoglasja na miren, dostojen in človeka vreden način. Seveda nisem tako naiven, da bi mislil, češ: z ustanovitvijo društva bodo odpadli vsi spori na vasi. Ne, nikakor ne! Trenja so bila, so in bodo — na vasi in v mestu, povsod v človeški družbi. Pač pa je res, da društveno vzgojen fant ne bo sporov šel poravnati s kolom in nožem, ampak se bo znal tudi s tovarišem, s katerim je prišel navzkriž, ali pa celo z izrazitim nasprotnikom pomeniti po človeško.

Senca pada na vse

Po teh splošnih pripombah smo si menda na jasnem, za kaj gre. Ker so pretepi in poboji na vasi, kakor rečeno, zlasti ob velikih praznikih vsakdanji pojav, pada senca na vse podeželje, na krive in nedolžne. Zato je dolžnost organizirane kmetške mladine, da z vzgledom in besedo take pojave skuša kolikor mogoče omejiti. Primerne razprave in navodila v »Grudi« bi po mojem mnenju brez dvoma rodila kaj dobrih sadov. Nemara bi tudi bilo koristno, ko bi Zveza izdelala za včlanjena društva posebna navodila za borbo proti tej slovenski sramoti.

Tu spet ni moj namen, da bi igral vlogo pridigarja in gledal hudiča bolj črnega kakor je v resnici. Nasprotno, gledam položaj, kakršen je. Pri tem pa moram reči, da oblast sama, žal, premalo stori za omejevanje pijančevanja in pretepanja na vasi.

Po premnogih kmetških krajih je naš mladi vaški človek, ko odraste šoli, popolnoma prepuščen sam sebi. Živi in raste, kakor pač ve in zna. Marsikje po vinorodnih krajih je še tako, da kruha in najpotrebnejše hrane

dostikrat ni pri hiši, pijače je pa obilo. Sicer je to čisto slaba pijača, šmarnica, ali mlado in staro jo pije. In mladi se pri tem navadijo pijače in pijančevanja. Skraja si je s šmarnico tolažil lakoto, sčasoma mu pitje postane potreba, navada in končno strast. Kadar pa je človek tako daleč, mu ne pomaga noben nauk, nobeno svarilo in tudi nobena kazen več. Tragedija je tu, mlado življenje je uničeno in zavoženo, izgubljeno. Iz takega položaja rastejo vse tiste številne žalostne po naših vaseh, ki navdajajo vsakega resnega človeka z grozo in skrbjo.

Dve zahtevi

Če torej hočemo, da bo to gorje res odstranjeno, je treba doseči dveje:

1. dvigniti splošni gospodarski položaj našega človeka na vasi vsaj do take višine, da bo imel vsak človek dovolj potrebne hrane;
2. popolnoma zatreti in iztrebiti samorodno trto, da končno izgine iz naših kleti šmarnica.

Če opustim podrobno razmotrivanje prve točke (saj se na vseh koncih in krajih dovolj govori o njej), moram glede druge reči, da se je doslej premalo storilo za iztrebitje šmarnice. Na podlagi lastnih opazovanj namreč trdim, da je v velikem delu zaloiger na vasi kriva šmarnica. Medtem ko od dobrega, recimo izbranega vina človek zlepa ne podivja, četudi pogleda, kakor pravimo, malo pregloboko v kozarec, od šmarnice naravnost ponori. Lahko bi našel v dokaz za svojo trditve celo vrsto primerov, vzetih in nabranih po najrazličnejših krajih naše ožje domovine.

Zato pa pravim: Kaj pomaga še tako ostra sodba in obsodba, ko je nesreča že tu? Deset, dvajset let je že ne priključuje več iz groba mladega življenja, ki je padlo kot žrtev pod nožem pobsnelega človeka, ki mu je šmarnica zmešala možgane.

Poznam predpis o zatiranju šmarnice in nočem reči, da bi ne bilo v tem nekaj dobre volje. Trdim pa, da bi z žrtvami, ki jih je ta leta že zahtevala šmarnica, z gmočno škodo, ki je nastala z zaposlovanjem obširnega in drugega varnostnega aparata (orožništva, sodišč) z dolgimi procesi in vsem, kar je s tem v zvezi, šmarnico lahko takoj zatrli, ko bi mesto za to dali dotični denar prizadetim vinogradnikom, da bi ti samorodne trte izkopali in uničili ter zasadili vinograde s plemenitimi.

Trditve morda zveni pretirano, kdor pa dan za dnevom in leto za letom čita po listih ogabna poročila o pobojih v pijanem stanju, mi ne bo mogel s pridom ugovarjati. Zato bi bilo prav, da bi društva in Zveza z resolucijami naprej in naprej opozarjale oblast na to zlo in ne odjenjala, dokler ne pride do odločnih ukrepov.

Za veljavo zakona!

Po drugi strani bi bilo treba opozarjati na to, da se vsaj obstoječi zakoniti predpisi v resnici izvršujejo. Tovariši in tovarišice, ki delujete zunaj na terenu, sami najbolj veste, kako ohlapni so pri nas pojmi glede tega. Vedno je vmes na stotine ozirov in le prečesto se najdejo priprta vratca, skozi katera ta in oni zakon — izigra. Tudi to je zlo, proti kateremu se je treba boriti. Po ustavi smo pred zakonom vsi državljani enaki. Zato nihče ne bi smel trpeti izjem; kajti prav take, pa bodisi tudi nenameravane izjeme rušijo avtoriteto, ubijajo zavest enakopravnosti, uničujejo s tem moralo in končno dosežejo to, da se marsikak pameten in umesten zakonski

predpis izgubi v čisto navadno ploho besedi, ki je nihče več ne upošteva.

Končno naj opozorim še na nekaj. Z dežele vedno češče in vedno bolj določno prihajajo glasovi, da tam neki brezvestni in brez značajni ljudje uporabljajo alkohol v čisto posebne namene. Da namreč preiščeno in namenoma ob raznih prilikah upijajo ljudi do onemoglosti ali pobsnelosti samo zato, da imajo potlej v njih slepo orodje. Po pravici povem, da si take propalosti skoraj ne morem misliti, hkratu pa tudi ne morem verjeti, da bi bili razločni glasovi o nji — sama domišljija brez resnične podlage.

Vedro na delo!

Zato pa, dragi tovariši in tovarišice, kjer zasledite kaj takega, na sramotni oder s krivcem! Tu ne sme biti nobenih ozirov, nič prizanašanja in nič popuščanja. Kdor je tako daleč propadel, da nima korajže stopiti na vas med trezne ljudi, temu mora ostati dohod na našo vas za vse večne čase zaprt, njegovo ime pa je treba povedati vsej javnosti. Ni namreč sramota za vas, če jo hočejo taki ljudje okužiti, ampak je sramota zanje, ki si hočejo z zavajanjem in ugonabljanjem zdravega kmetškega življa priboriti kar koli, česar si na pošten način ne upajo. Bodi tak človek iz katerega koli tabora, bodi katerega koli stanu, proč z njim! Nihče namreč nima pravice pod nobenim, pa bodi še tako lepim geslom ubijati naših mladih, zdravih kmetških sil!

Prostor mi je pretesen, da bi to široko vprašanje obdelal z vseh vidikov in pokazal na vse številne podrobnosti. Prepričan sem, drage tovarišice in tovariši, da ste marsikdaj že tudi sami razmišljali o njem. Posebno ve, dekleta, ki vam rane, o katerih sem tu govoril, povzročajo nebroj bridkosti in solza. Če bom s svojim opozorilom dosegel, da boste temu vprašanju posvečali vsi še več pozornosti, je moj namen dosežen. Veselilo me bo pa zlasti, če se tudi drugi tovariši in tovarišice s svojimi pripombami oglasite, bodisi tu, bodisi v »Grudi« ali katerem koli listu. Več oči več vidi, več glav več ve, v skupnem naporu pa je skrit ključ do uspeha. Uspeh pa, ki naj bo izražen v vsestranskem dvigu in napredku slovenske vasi, to je ono, česar pričakujemo in za kar delamo.

*

Prosvetno organizatorični tečaj v Celju

Kakor vsako prejšnje leto v zimski delovni dobi, tako bo tudi letos celjski Pododbor Zveze kmetških fantov in deklet priredil tridnevno prosvetno organizatorični tečaj za fante in dekleta. Tečaj za fante se vrši v dneh 14., 15. in 16. januarja, tečaj za dekleta pa 6., 7. in 8. februarja. Dnevno se bo vršilo po 5 predavanj ter razni strokovni ogledi. Vsako včlanjeno društvo je dolžno poslati v tečaje po dva do tri udeležence, kateri bodo imeli brezplačno hrano in stanovanje, društva pa bodo zato morala kriti kot običajno sorazmerni del stroškov. Sprejetih pa bo tudi nekaj fantov in deklet iz onih krajev, kjer še kmetško-mladinska društva ne obstojajo. Slednji bodo sprejeti brezplačno. Vodstva društev morajo svoje udeležence prijaviti najpozneje do 8. januarja na naslov: Pododbor Zveze kmetških fantov in deklet v Celju, Aškerčeva ulica. Istotako se naj prijavijo tudi oni fantje in dekleta iz krajev, kjer še društva ne obstojajo in si žele v tečajih pridobiti potrebno organizatorično sposobnost.

Vojnik pri Celju

Okrožje Društev kmetških fantov in deklet o Vojniku priredi v nedeljo, dne 2. januarja 1938, prosvetno-organizatorični tečaj za društvene funkcionarje društev tega okrožja. Tečaj traja ves dan in se bodo na njem obravnavala vsa vprašanja, ki se tičejo kmetško-mladinskega gibanja in vodstva naših organizacij. Za tečaj se pripravite takoj vsi, ki čutite potrebo po izobrazbi in na-

predku. Za naše težko delo in borbo se moramo dobro pripraviti in usposobiti. V delu in slogi vstajamo!

Celje

V četrtek na praznik Sv. Treh kraljev dne 6. januarja 1938 dopoldan se vrši v Celju seja širšega odbora Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet. Seja bo v klubovi sobi v Celjskem domu. Z ozirom na važnost dnevnega reda, opozarjamo predsednike in tajnike včlanjenih društev, da se seja zanesljivo udeležijo.

»Naš čaj« mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935. S. br. 14.004

Naprodaj pri

Kmetijski družbi r. z. z o. z.
v Ljubljani

Mlatič

To ni nobeno farbanje

Najboljši katoliški tednik, kateremu ne morem, pa tudi trenutno ne smem očitati kakšnega fopanja o 40% odtegljajih in drugih kozjih molitvicah, katere mu niso neznane, piše na svoji kosmati koži najbrže za novo leto tole:

»Naj na tem mestu zelo poudarimo, da se stanje naših denarnih zavodov zelo izboljšuje. Gotova stvar, je, da se bo po naših zadrugah spet začel obtok denarja. Začelo se bo že v par mesecih. Tisti, ki bodo res potrebni, bodo mogli kmalu dvigniti, kar potrebujejo. Potem pa se bo postopoma odpiralo, da bo vsaj v enem letu vsak dvig popolnoma svoboden. Velik del bo izplačljiv torej kmalu, drugo pa postopoma. Pisali bomo o tej stvari še več in dali potrebna pojasnila.

Dolgo je bilo treba, da smo mogli reči z gotovostjo, da se začne spet resno izboljšanje naših podeželskih posojilnic. Sedaj to moremo z veseljem napovedati.

Nas kmete in kmetice to sporočilo še posebno veseli. Skrbi nas samo in čudno se nam zdi, zakaj nam pri prebiranju tega res veselega sporočila nehote roji po glavi zgodba o nesrečni kočevski železnici, o kateri je rekel neki jako vpliven in tudi merodajen narodni poslanec, da se bo začela graditi že drugi teden. Saj vemo, da to dvoje ni v nobeni zvezi, ali ne?

Proč s pijavkami

»Slovenec že mori Slovenca brata.« — Teh pesnikovih besedi se nehote spomnim, ko gledam, kako se velik del sveta trudi in napenja vse svoje temne sile, da bi ne prišlo v slovanskih državah do potrebnega notranjega miru, zlasti pa da ne pride do složnega nastopa slovanskih držav. Po svojih agentih in plačancih zastrupljajo medsebojne odnose slovanskih držav in ščuvajo Poljake proti Čehom, Čeha proti Poljakom, Bolgare proti Srbom in obratno, skratka vse proti vsem. In seveda uspevajo s temi svojimi spletkami, ker imajo vedno na razpolago vse polno slovanskih propalic, ki za Judeževe srebrnike opravljajo izdajalsko službo. So to poedinci, pa tudi razni časopisi, na čijih čelu stoje moralne propalice. Taki plačanci v tujih službah so na primer pri nas zloglasni dr. Ante Pavelić in njegova drhal, na Češkoslovaškem pa dr. Jehliczka in njegovi pajdaši. O Paveliću se v zadnjem času manj čuje, ker so

mu postala evropska tla prevroča in jo je odkuril v Ameriko, dr. Jehliczka, ki živi sedaj na Dunaju, da laglje dobiva denar in navodila iz Pešte, je prav sedaj prišel z živahnijo propagando. Ima svoj organ v Lvovu — »Wiek Nowy«. Ta zastopa njegove ideje in dokazuje, da mora imeti Poljska skupne meje z Madžarsko. V to svrhu je potrebno, da Poljska z vso silo pomaga dr. Jehliczki in Madžarom, da se Slovaška in Podkarpatska Rusija odcepita od Češkoslovaške in zopet izročita Madžarski. Za nagrado za to pomoč bi potem Poljska dobila tisti neznatni košček Tešinske, ki je pripadel Češkoslovaški in kjer živi kakih 50.000 Poljakov. Ta nagrada, kakor je razvidno, ni posebno sijajna.

Kakor je grdo to rovarjenje, tako in še grše je tisto, ki ga podlo vrše nekateri brezvestni ljudje pri nas doma. Ni jim sveta zakonska zveza, ne zdržnejo se pred nedotakljivostjo družine, nič se jim ne smili topla ljubezen mladih dekliških src. S strupenostjo razdivjanih modrasov hujskajo ženo proti možu, dekle proti fantu, sestro proti bratu, mater proti otrokom. Kdo nosi odgovornost za to peklensko početje?

Pravim vam, trpini in tovariši, kmetje in kmetice, fantje in dekleta, ne odpirajte svojih poštenih kmetijskih src takim lažnim hujskanjem, ki sejejo zdražbo med vas, da vas potem lahko brez žajfe gulijo in si z vašimi žulji polnijo svoje zamaščene bisage. Uprite ramena, dvignite cepe in srpe in kose pa naženite te

ljudi, ki niti človeškega imena vredni niso, pahnite te za naš narod nesrečne pijavke tja, kjer vlada po besedah svetega pisma jok in stok in škripanje z zobmi!

Kako so nas vodili

Včasih vzamem tudi »Domoljuba« v roke in moram reči, da ni več tistih zanimivosti notri, ki jih je svoj čas odlagal glavni urednik in člankar general svete vojske gospod Janez Vodopivec. Temu so se namreč samostojneži tako na dušo vlegli, da mu je zdrknil klobuk čez ušesa.

V zadnji številki lista te cenjene družine je pa vendarle nekaj odkritosrčnih priznanj, ki dajo celo upati, da bo iz njega morda ratalo res nekoč krščansko glasilo. Takole piše o svoji nekdanji politiki, ki mu zbuja v mrzlih časih tople spomine:

»Program« enega izmed takih kmečkih poslancev je bil n. pr.: »Ena država, en cesar, ena vera, samo tlaka in desetina naj se odpravi; tudi pute, jajca in sir. Sicer naj pa ostane vse pri starem.« Dalje se trka na svoja grešna prsa in pravi:

»Nismo razumeli, kakor še tolikokrat pozneje, glavnih vprašanj dobe, temveč smo se pehali enkrat za eno drobtinico, drugič za drugo, dosegli pa nismo navadno — nič.« — »Zavedli smo se svojih napak šele, ko je bilo že prepozno.«

Dopisi

Nevesela božičnica vinogradnikom

V zadnji številki našega lista smo priobčili vest, da je finančni minister izdal pravilnik o pobiranju banovinske trošarine na vino in žganje. Izrazili smo tožazen, da se bo naša banovina poslužila tega, vendar ne brez posvetovanja z banovinskim svetom. Omenjeni pravilnik je stopil s 15. dec. v veljavo s pristavkom, da ga smejo banovine uporabljati, kadar jim ministrstvo financ to dovoli.

Te dni je naše dnevno časopisje objavilo vest, da se je dravska banovina poslužila pravilnika in da je že od ministrstva odobreno pobiranje trošarine po njem z 22. decembrom.

Kaj prinaša novi pravilnik vinogradnikom:

1. Pridelek vina in žganja se mora prijaviti finančni kontroli.

2. Če pridelka smeš brez trošarine porabiti po 100 litrov vina za osebo in 5 litrov žganja na leto do 5 oseb. Nad 5 oseb polovico manj.

Ta količina nezatrošarinjenega vina in žganja ne bo zadoščala za orače, kopače, kosce in druge delavce. Če bo vinogradnik moral potrošiti večjo količino vina in žganja, kot mu je dovoljeno, bo moral plačati trošarino.

3. za prodano in odvoženo vino si boš moral preskrbeti kontrolni list. Kontrolni list je potreben že pri 10 l vina ali pri 3 l žganja.

4. Kupec bo moral plačati banovinsko in občinsko trošarino. To bo vino in žganje močno podražilo in se bo potrošnja gotovo znižala in skrčila. Nevarnost vinske krize, kakršna je bila pred l. 1932. nam zopet grozi.

Konkurenčna sposobnost naših vin bo zopet padla in banaška ter dalmatinska vina bodo še bolj poplaval naš trg. Naša vinogradniška politika bi morala gledati na to, da bi konzum vina raste, da se olajša prodaja, da se bremena revnemu vinogradniku zmanjšajo in vino v ceni napravi konkurenčno. Za druge banovine še nismo čitali, da bi se posluževale pravilnika. To dejstvo gre v našo škodo, v škodo našega vinogradnika.

Imamo Kmetijsko zbornico, ki bo gotovo v najkrajšem času sklicala veliko posvetovanje

vseh prizadetih vinogradnikov, kjer se bodo postavile zahteve v korist preobremenjenega vinogradnika. Tudi vinogradniška društva naj povzdignejo svoj glas in naj odpošljejo primerne resolucije na merodajna mesta.

Industrija beži iz dravske banovine. Steklarske tovarne se izselijo iz Slovenije in beže v Srem. Kam pa naj kmet beži?

Nesreča pri Medvodah

V torek pod večer je pripeljal posest. sin Karel Babnik iz Gorenje vasi pri Medvodah v Presko z parom konj krompir. Po kupčiji se je zamudil za pol ure v restavracij Bohine pri postaji, da si sposodi luč za povratek. Konje je spravil na dvorišče imenovane gostilne. Dasi-ravno je večkrat pogledal za konji, so se mu odtrgali ter jo ubrali sami proti domu. Nesreča je hotela, da niso šli po državni cesti, temveč po kolovozu mimo Sokolskega doma ob desnem bregu Save. Na prehodu pri mostu pod Svetjem stojita na poti dva stebra-branilca, ki ne dopuščata prometa vozil. Konji z vozom so se zapletli in zagostili tako nesrečno, da so stali s prednjim delom ob tračnicah in obstali. Mimo drveči gorenjski brzec je butil vanje in živali sta bili na mestu mrtvi. Kurjač je nesrečo opazil, vlak ustavil, da sporoči nesrečo službujočemu organu na postaji.

Babnik misleč, da so šli konji po glavni cesti je hitel za njimi v nasprotno smer, ker jih pa ni našel, se je vrnil. Na poti so ga prestregli že obveščeni orožniki ter ga seznanili z dogodkom. Škodo cenijo na deset tisoč din.

Št. Pavel pri Preboldu

V nedeljo, dne 19. tega meseca je priredil kulturno prosvetni odsek glasilskih čet Sv. Magdalena, Sešče in Št. Lovrenc v gasilnem domu v Št. Lovrencu vojno dramo »Rožmarin«, ki pa ni dosegla tiste višine kakor bi lahko. Precej oseb igralcev je bilo pomanjkljivih in se v dramo niso vživeli. Precej pomanjkljivosti pa je tudi bilo v izgovorjavi in naglašanju, dasi je bilo nekaj dobrih. Krivda je pač, ker je bilo premalo časa za učenje, 12 vaj, ki pa vsaj za novince ne zadostuje.

Želeli bi, da bi se v bodoče take pomanjkljivosti odstranile, kar je odvisno od vodstva omenjenega odseka, tako, da bi se zadovoljilo igralce kot občinstvo.

Tolmačenje uredbe o zaštiti kmetskih dolgov

Na osnovi uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov je minister pravde izdal avtentično tolmačenje uredbe, ki pravi, da se v skupni dolg po čl. 24. uredbe (pri ugotovitvi ali je večji ali manjši od 25.000 din) računajo dolgovi, ki jih kmet dolguje kot glavni dolжник, kakor tudi oni, ki jih dolguje kot porok po obveznosti, glede katere je bilo zahtevano plačilo od poroka do 1. junija 1937 (do roka za vlaganje prošnje za zmanjšanje dolgov). V skupni dolg pa se ne vštejejo dolgovi kmeta kot poroka po obveznostih, glede katerih je bilo od poroka zahtevano plačilo šele po 1. juniju 1937. Take obveznosti poroka se smatrajo kot posebni dolgovi. Če je bil glavni dolжник kmet po uredbi, ima porok vse pravice po uredbi, ki jih je imel glavni dolжник. Ako pa glavni dolжник ni bil kmet po uredbi, tedaj veljajo za poroka-kmeta v vsem predpisu uredbe. Če v gornjih primerih dolg presega 25.000 din, tedaj pričenja teči dvomesečni rok (iz čl. 26. uredbe) za vlaganje prošnje za zmanjšanje dolga z dnem, ko je bilo od poroka zahtevano plačilo.

Domači dogodki

× Pri Sv. Juriju ob Ščavnici je neki posestnik čistil samokres, o katerem ni vedel, da je nabit. Orožje se je sprožilo in je krogla zadela sosedovega sina Martina Dokla, ki so ga takoj prepeljali v bolnico.

× V Vrhovinah blizu Otočca je umrla 70-letna kmetica Mirka Radičeva. Ženske so jo preoblekle, položile na mrtvaški oder in potem po stari navadi posedle okrog odra. Nenadoma je »mrtva« odprla oči in jela začudena gledati okrog sebe. Preplašene ženske so vrisče zbežale. Šele Mirkina sinova in nekaj pametnih kmetov se je upalo v sobo, kjer so kmetico dvignili z odra in jo položili v posteljo. Ženi se stanje boljše in bo bržkone ozdravela ter še kaj let živila.

× Na postaji Vela Medja v Bosni sta trčila dva tovorna vlaka, pri čemer sta obe lokomotivi z več vagoni vred skočili s tira. Materialna škoda je zelo občutna, več železničarjev je bolj ali manj nevarno ranjenih. Vlakovodja Vuso Hadžomerović pa je mrtev. Vzroka nesreče doslej še niso mogli ugotoviti.

Položnice

V številko 49 »Kmetjskega lista« smo položili vsem cenj. naročnikom položnice s prošnjo, da bi se jih poslužili še pred novim letom. Ob tej priliki prosimo vse one, ki imajo na naročnini še kake zaostanke, da te nakažejo skupaj z naročnino za leto 1938.

× Na Medvedjem Brdu nad Hotedršico so se pri posestniku Janezu Trevenu dan pred svetim večerom v podstrešni sobi doma zadušili trije otroci v starosti od 9 mesecev do 4 in pol leta. Otroci so zvečer zakurili, k peči pa so po neprevidnosti naložili še drv, ki so polagoma jela tleti. Medtem so otroci zaspali, iz tlečega lesa pa se je razvijal plin in se je širil dim, kar je postalo za otroke usodno. Okrog osmih zvečer so bili že vsi mrtvi. Z nesrečno družino, ki sta ji ostala le še dva starejša sinova, sočustvuje vsa okolica.

× Na Prevaljah je pogorela tovarna lepenske, last grofa Duglasa Thurna. Škoda je cenjena na okoli 2 milijona dinarjev. Uničeni so namreč vsi stroji in bo tako okrog 40 delavcev dalj časa ostalo brez dela in zaslužka. Poleg tega je požar zahteval tudi dve človeški žrtvi. Z višine 6 metrov se je namreč zrušila goreča streha na posestnikovega sina, 25 letnega Valentina Vezjaka iz Prevalj, in na 60 letnega upokojenega železničarja Kerta. Oba sta kljub zdravniški pomoči kmalu podlegla poškodbam.

× V Zagorju je med prevozom s pošte na posajo izginila s poštnega voza vreča z 12.000 dinarji. Bržkone je z delom pisemske pošte padla med potjo z voza. Poštni organi, orožništvo in policija vrše natančno preiskavo, ki pa doslej še ni pokazala pose. nih uspehov.

TISKOVINE

vseh vrst trgovske, uradne, reklamne časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBIJANA, GRIGORČEVA ULICA 23
TELEFON 5111 25-32

× Židje se gibljejo. Pred kratkim je začelo izhajati v Novem Sadu novo židovsko glasilo, tednik »Židovska tribuna«. Te dni pa se je uredništvo preselilo v Zagreb in bo odslej list izhajal tamkaj.

× Na Brnici pri Hrastniku se je štiriletni kurjačevi hčerki Mariji Zoretovi vžgala pri peči obleka. Otrok je bil mahoma ves v plamenih in je kljub nagli pomoči po prevozu v bolnico umrl.

× V rudniku Zabukovici je prišel 35 letni rudar Karel Srebotnik iz Zabukovce med dva jamska vozička, ki sta mu zmečkala prsni koš. Poškodba je smrtno nevarna in visi ponesrečenec v celjski bolnici med življenjem in smrtjo.

× V Mariboru so se na nekem dvorišču igrali otroci, pri čemer je neki 13 leten Viljem naperil samokres proti svojemu sošolcu Eriku Tagelauu, učenecu II. meščanske šole. Fant seveda ni vedel, da je samokres nabasan Orožje se je sprožilo in krogla je zadela Erika naravnost v čelo. Dečka so prepeljali v bolnico, vendar je malo verjetno, da bi mu mogli zdravniki rešiti življenje. — Čudimo se staršem, ki ne vedo, da orožje nikakor ni primerna igrača za otroke!

× Čudna mrtiška spremljevalca sta dva sarajevska rojaka, ki sta z avtom peljala iz Sarajeva trup o nekega tamkajšnjega umrlega trgovca v Gradec k upepelitvi. V Mariboru sta vožnjo prekinila truplo pustila v avtu in sta šla veseljaviti ali, kakor pravimo, kroat. Šele policija ju je poučila, da je najprej dolžnost, potem krokarija in ju je prisilila, da sta se nemudoma opepeljala z mrtvim polnikom v Gradec.

× V Koprivnici pri Podsredi so neznani vlomilci oropali župno cerkev in odnesli za nad 20.000 din zlate cerkvene posode in drugih dragocenih predmetov. Čudno je le, kako so mogli vlomilci tako težak rop izvršiti tolikanj neopaženo, da so lahko brez sledu pobegnili in tako rekoč dobesedno izginili z bozati plenom. —

× V Zavričah nad Višnjo goro so se na Štetanovo pri posestniku Ivanu Zupančiču zbrali fantje, ki so se zabavali in pridno pili, končno pa so se v pijanosti slepli. Pretep je zahteval tudi dve smrtni žrtvi. Mrtva sta namreč obležala 23 letni posestnikov sin Jože Miklavčič in 25 letni Janez Šereš, oba z Vrhov. Ubijalci so dva brata Jakša in njih bratranec s Hudega pri Stični. Ubijalce so orožniki že aretirali. — Ali ne bi bilo bolj pametno, ko bi fantje v vsakem večjem

Kulturna slika Jugoslavije

Najbolj nepristranska priča vsake trditve je številka. Številka nas pouči o gospodarskem stanju, o političnem položaju, skratka o vsem, o čemer hočemo biti nepristransko poučeni. Vprav številka je tudi tista neizprosna sila, ki s korenito doslednostjo potrjuje nujnost in opravičenost kmetskega gibanja v Jugoslaviji.

Pred časom je beograjski vseučiliški profesor dr. Milorad Nedeljković, ki je hkratu urednik štirinajst dnevnika »Agrarna misao«, na fakulteti za socialne in ekonomske nauke ženevske univerze v Švici predaval o vprašanju: »Vloga kmetijskih držav Jugovzhodne Evrope v reševanju svetovne krize.« Njegova izvajanja so bila v marsičem zelo zanimiva in zlasti v pogledu številčnih podatkov silno poučna. Zato smo si dovolili, uporabiti v tem članku gradivo, ki ga je pri svojem znanstvenem delu zbral g. prof. dr. Nedeljković.

SPLOŠNA SLIKA

Naša država meri 247.542 kvadratnih kilometrov in šteje 15 milijonov 173 tisoč 608 prebivalcev. Na vsak kvadratni kilometer pride torej povprečno 61 ljudi.

Vsa pokrajina je izrazito hribovita; kajti štiri petine površine v naši državi imajo več

kakor 200 metrov nadmorske višine

Gore se dvigajo do 2.864 m visoko, vsa država pa je izrazito kmetijska pokrajina. V njej živi nad 80% prebivalstva izključno od kmetijstva. Po vsem položaju in ustroju naše države lahko trdimo, da je kmetijstvo glavni vir naših dohodkov. Saj nimamo niti kolonij niti drugih industrijskih, trgovskih ali finančnih možnosti v tujini; nimamo znatnejših dohodkov od naše trgovske mornarice, bančnih ali prometnih podjetij in niti ne znatnejšega vira dohodkov v zaslužku naših izseljencev. Tudi naša industrija dela v glavnem le za domači trg.

Spričo vsega tega je naše kmetijstvo res jedro, temelj vseh naših dohodkov. In ta dohodek se potem razdeli med razne sloje naše družbe.

NAŠ DRUŽABNI SESTAV

Zanimivo je, da pri nas od 15 milijonov prebivalcev živi 12 milijonov na vasi in le trije milijoni po mestih. Od teh treh milijonov meščanov je polovica uradnikov, častnikov, penzionistov in njih družin, druga polovica pa živi od industrije in obrti, skupno 75%; 35% jih živi od trgovine.

Iz tega jasno spoznamo, da smo vsi v Jugoslaviji odvisni od kmetijstva. Njegovo stanje in

uspevanje odločuje v celotnem našem blagostanju in o vseh izglelih napredka v gmoim in kulturnem pogledu.

Prvi element kmetijstva je zemlja. Pri nas imamo od celotne površine v državi 30% orne zemlje ali 76 milijonov ha. Travnikov in pašnikov ki pa so po veliki večini popolnoma pusti, izžrpani in stepski, imamo 23% ali 6 milijonov ha; vinogradov in sadovnjakov imamo okrog 600 tisoč ha, torej manj kakor 3%, gozdov je 31%. ostalih 13% naše zemlje pa je popolnoma neproduktivnih; deloma so to kraška tla, deloma zemlja pod vodo.

Teh približno 14 milijonov hektarjev za kmetijstvo uporabne zemlje je razdeljenih med 2 milijona 184 tisoč 955 samostojnih kmetskih gospodarstev, ki štejejo skupno 10 milijonov duš. To pomeni, da na kmetih živi okoli 2 milijona ali 20% kmetskega prebivalstva v družinah, ki nimajo niti pedi lastne zemlje, ampak delajo na tujih posestvih kot dnevničarji, hlapei, spolovinarji in podobno. Na posamezno samostojno kmetsko gospodarstvo odpade povprečno manj kakor 7 ha zemlje sploh, pri tem pa celo manj kakor 35 ha obdelovalne zemlje.

Seveda pomenijo te številke le povprečnost, medtem ko je dejansko razmerje precej drugačno — v škodo zlasti malega kmeta. Pomisliti je namreč treba, da imamo v državi skupno

kraju imeli svoje »Društvo kmetiskih fantov in deklet«, kjer bi ob prostem času lahko našli mnogo pobude, pa tudi dovolj razvedrila in poštene zabave. Čemu mora tako po neumnem peti mladim žrtvam mrtvaški zvon?

× **Smrtno nevarno** se je ponesrečil pri gradbi nove stavbe hotela »Slon« v Ljubljani zidar Franc Smet, doma iz Šempasa na Goriškem. Zerjav je s tovorom opeke butnil zidarja v glavo, da je padel z odra v III. nadstropju na dvorišče. Poškodbe so nevarne in skoraj ni upanja, da bi ponesrečeni zidar ostal živ. Smet je oženjen in oče 4 nepreskrbljenih otrok.

× **Ukraden priboljšek.** V Mariboru je nekdo ukradel gostilničarki Ani Ložič sodček črnega proška, vreden kakih 800 din. Sumijo, da si je na tak nepošten način hotel preskrbeti priboljšek za božič neki voznik. Doslej mu tega še niso mogli dokazati, ker je kljub zalogi ostal zmeren v pijaci.

× **V Rožni dolini** pri Ljubljani se je pri trgovcu Hinku Bartlu pred kratkim smrtno ponesrečil njegov hlapec Anton Murgel. V mali pečici si je v svoji sobici zakuril z ogljem, uha-jajoči plini pa so ga omamili in zastrupili, da je umrl.

SREČNO NOVO LETO

želi

Lekarna Mr. Metod Rauch
Kranj, Mestni trg

× **Pri Sv. Lenartu** je žena posestnika Filipa Janžekoviča izsledila kurje tatove v osebi dveh mladih domačinov. Ze dalj časa so po Cvetkovcih in Osluševcih izginjale kokoši. Končno jih je posestniku Janžekoviču zmanjkalo kar osem hkratu. Žena pa je našla sled in izročila oba tatova orožnikom.

× **Vol je nasadil na roge** pri Sv. Jakobu v Slov. goricah posestnika Ignaca Majhna. Vol je namreč med krmljenjem pobesnel, nabodel kmeta na roge in ga z vso silo treščil v jasli. Poškodovanca so morali v prav nevarnem stanju prepeljati v mariborsko bolnico.

× **V Poljčanah** je 51letni Ivan Kopp na parni žagi Franca Zupančiča ukradel 10 m dolg, še nov gonilni jermen. Moža so izsledili, prijeli in za praznike vtaknili v zapor.

5% večjih posestev z nad 20 ha, ki imajo polovico vse naše za kmetijstvo v poštev prihajajoče zemlje v svojih rokah. Druga polovica je potem razdeljena med ostalih 95%! To kričeče razmerje — 5 proti 95 — nam pove več kakor bi mogla povedati še tako zgovorna in prepričevalna beseda. Na malega kmeta odpade torej povprečno 3/5 ha zemlje sploh, oziroma manj kakor 2 ha obdelovalne zemlje. Pri tem računamo kmetjsko družino na povprečno 5 družinskih članov. Če se oziramo na planinski značaj naše države, na obširne predele kraškega sveta, na stepski značaj mnogih pašnikov, na izpostavljenost poplavam mnogih nižinskih pokrajin radi tega, ker reke niso regulirane in ker so obrambne naprave proti poplavam pomanjkljive in nezadostne, tedaj pridemo do zaključka, da v našem kmetijstvu prevladuje mali človek, mali kmet, po naše rečeno — bajtar, torej siromak. Če ob tem še upoštevamo okolnost, da naše orodje ni na sodobni višini, da so prometne zveze s potrošnimi središči in trgi za kmetjske pridelke slabe in pomanjkljive, tedaj nam postane slika kmetjskega siromaštva toliko bolj živa in prepričevalna.

Iz dosedaj navedenih števil uglednega srbskega znanstvenika, ki menda vsaj ni kak »polizobraženeec«, kakor nekateri gospodje tako veli-

OSVALD DOBEIC
veletrgovina galanterije in pletenin
LJUBLJANA Pred Škofljo 15

× **V moravski dolini** je pred prazniki nekdo vlomil v peško šolo in pobral tam obleke in perila v vrednosti 5000 din. Vlomilca doslej še niso našli.

× **Srečen dedič** je črnogorski rojak Mihajlo Radulović, ki živi v Plavu. Pred nekaj meseci mu je umrl v Ameriki brat, ki mu je kot bogat solastnik velikega rudnika zapustil 5 milijonov dinarjev.

× **V Lepeni pri Železni Kapli** je padel kot žrtev tihotapske strasti mladi posestnik Miklav. Krogla iz puške carinskega obmejnega organa ga je zadela v glavo in je kmalu izdihnil. Smrt je tem bolj tragično odjeknila med prebivalstvom, ker je žena nesrečnega kmeta nekaj ur pred njegovo smrtjo v mariborski porodnišnici povila sinčka. K pogrebu nesrečne žrtve tihotapske strasti se je zbralo silno veliko ljudi in ob grobu je rajnemu spregovoril domači župnik v slovo.

× **V Gračacu** se je ustanovil akcijski odbor za pogozdovanje Like. Odbor prireja propagandna zborovanja, na katerih gozdarski strokovnjaki opozarjajo na žalostno usodo, ki preti Liki, če se je ne posreči pravočasno pogozditi. V 50 letih bi namreč vsa Lika postala puščava.

× **V Štepanji vasi** je postal smrtna žrtev prometne nesreče 39 letni zidar Jakob Breskvar. Prišel je pod neki voz tako, da so konji in naloženi voz šli čezenj ter je ponesrečenec obležal na tleh v mlaki krvi. Bil je takoj mrtev.

× **Strašna nesreča** je na Savi pri Beogradu zahtevala 8 človeških življenj. Toliko fantov se je namreč v soboto iz Progarcev hotelo prepe-

ljati s čolnom čez Savo v Obrenovac. Med vožnjo se je čoln zaletel v izruvano drevo in se prevrnil. Sedem fantov je utonilo, osmega pa so ljudje zjutraj opazili in rešili. Prepeljali so ga v bolnico v Obrenovac, kjer pa se je čez dobro uro onesvestil in kljub vsej zdravniški pomoči na katoliški sveti dan popoldne umrl.

kodušno radi imenujejo nas, izhaja obilo zanimivosti, ki so važne za naše kmetjsko gibanje in za vsako kmetjsko gibanje v naši državi sploh.

V prvi vrsti se nam vsiljuje vprašanje: V kakšnem razmerju je številčna moč in gospodarski pomen našega kmetstva z njegovo politično močjo? Vemo, da 80% vsega našega prebivalstva živi na kmetih, s številkami nam je nepristransko dokazano, da smo v Jugoslaviji prav posebno vsi odvisni od kmetjskega dela. Koliko pa ima teh 80% kmetov mnogo vpliva na razvoj in smer javnega življenja, koliko odloča v politiki?

Na to vprašanje nam daje naše vsakdanje življenje tako jasen odgovor, da ga nam menda ni treba dopolnjevati s posebnimi pojasnili. Ogromna večina našega kmetstva, mozeg in hrbtenica Jugoslavije je brez enotne volje, brez enotnega vodstva, zato pa tudi skoraj brez vsake moči in vpliva na naše javno življenje. Spretno izigravanje krajevnih razlik, umetno razpihavanje malih nasprotstev v kmetjskih interesih in stotero drugih okoliščin, ki jih zna politična špekulacija posameznikov in skupin sproti vedno spretno izrabiti, peha našega kmetjskega človeka v politično brezpomembnost in nemoč. Ali čutite sedaj, kako nujno in neizpodbitno utemeljeni so bili doslej vsi naši članki, v katerih smo branili pravico zemlje in kmeta ter

× **V Pekrah pri Mariboru** je s preveč naloženega voza padel težak hrastov ploč na 58 letnega viničarja Franca Bezjaka in mu raztrgal čreva. V bolnici imajo le malo upanja, da bi Bezjak ostal živ.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Ptujju so prevladovala tele cene: Voli od 4—5, krave 2:50—4, biki 4—4:50, junči 4—5, telice 4:35—5, teleta 5—6:50 din za kg žive teže. Konji so se prodajali od 600—5500 din za komad. Prasi 6—12 tednov stari so se prodajali od 60—130 dinarjev za komad. Pršutarji od 6—6:50, debele svinje 6:50—7, plemenske svinje 5—5:75 din za kilogram žive teže.

Sejmi

2. januarja: v Ribnici, št. Vidu pri Stični, Radohovi vasi, Sv. Juriju pri Celju, Podturnu.
3. januarja: v Novem mestu, Dol. Logatec, Ormožu, Murski Soboti.
4. januarja: v Domžalah, Ormožu, Ptujju, Dolnji Lendavi, Prelogu.
5. januarja: v Krškem, Celju, Ptujju, Trbovljah, Slov. Konjicah.
6. januarja: v Črnomlju, Mokronogu, Turnišču.
7. januarja: v Smartnem pri Litiji, Mariboru.
8. januarja: v Brežicah, Celju, Trbovljah, Križevcih.

BLASNIKOVA pratika za leto 1938

je izšla in se razpošilja za ceno din 5— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg št. 10—12. Dobi se tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljen in najbolj razširjen slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

Spedicija TURK Ljubljana

OCARINJENJE prevzema: PREVAZANJE

vseh uvoznih in izvoznih pošilk, in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija po njej deklariranega blaga in vse informacije brez plačn

Telefon interurban 24-59. Vilharjeva cesta 33 (nasproti nove carinarnice)

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko vprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi avtomobili

Telefon interurban 21-57. Masarykova cesta 9 (nasproti tov. kolodvora)

zagovarjali misel splošnega, vsedravnega kmetjskega gibanja v državi. Kar smo mi zahtevali in zagovarjali z ozirom na naše posebne slovenske razmere kot idejni pristaši in poborniki kmetjske misli, popolnoma isto zahtevajo z ozirom na vso državo neizprosne številke učenega gospoda beograjskega vseučiliškega profesorja dr. Nedeljkoviča! Do teh števil ni prišel kot politik, ampak kot nepristranski znanstvenik. Zato prav gotovo že z ozirom na svoj znanstveni ugled ni šel predavati pred mednarodno poslušalstvo na tako ugleden znanstveni zavod v Ženevo z nepopolnim ali slabo izbranim gradivom, ampak s podatki, ki so neovrgljivi.

Dokler pa ostanejo številke učenega gospoda profesorja, za katere mu mora biti vse jugoslovansko kmetstvo resnično hvaležno, neizpodbitne, dotlej bo ostala tudi naša zahteva po vsedravnem kmetjskem gibanju — neuklonljiva! Samo v takem, brez strasti in brez sovraštva osnovanem, gospodarsko, socialno, kulturno in znanstveno utemeljenem kmetjskem gibanju je zagotovljen srečen obstoj in trajen napredek Jugoslavije. Vse drugo, kar nam kdorkoli ponuja ali hoče vsiliti, je samo mazaštvo in šarlatanstvo, ki našega položaja ne more nikoli izboljšati, ampak ga lahko le poslabša in povzroči zmede, ki niso splošnosti nikdar in pod nobenim pogojem v korist.

6 Svojim cenj. gostom
prav srečno Novo leto
RESTAVRACIJA
„PRI ŠESTICI“

Ana in Albin Izlakar

Veletrgovina s papirjem
M. Tičar, Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 1
in Sv. Petra cesta šte. 26
Priporoča vse pisarniške
in tehnične potrebščine

Praktična, lepa in poceni novoletna darila

za odrasle in otroke Vam
nudi veliki izbori trdka

F. I. GORIČAR, Ljubljana

v svojih dveh trgovinah
na Sv. Petra c. št. 29 in 30

Pri vsakem nakupu nad
dln 100⁰ - robček zastoni,
pri večjem nakupu pri-
merno več!

Ravnokar izgotovljena lepa izbira damskih
plaščev!

Šivalni stroji
„Köhler“

so veselje
vsake hiše

Na ugodna odplačila
jih daje

Nova
trgovina

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36

SREČNO NOVO LETO

svojim cenjenim gostom želi

Josip Matko
Gošna vas

Srečno in veselo Novo leto želi
vsem svojim cenjenim odjemalcem

Viktor Meden
žganiarna
Liubljana

OSVALD PENGOV

trgovina — gostilna

LJUBLJANA

Karlovska cesta

SREČNO NOVO LETO

želi vsem svojim cenjenim gostom

Dako Makar
Metlika

SREČNO NOVO LETO

želi

vsem svojim cenjenim odjemalcem

Stanko Lenarčič

Nova vas pri Rakeku

SREČNO NOVO LETO

J. BLASNIKA NASL.

univerzitetna tiskarna, lito-
grafija in kartonaza d. d.

LJUBLJANA

Srečno Novo leto želi vsem
svojim cenj. odjemalcem

tvrdka

I. KNEZ
LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto 1938
želi vsem odjemalcem in prijateljem

IGNAC TOMC
Moravče

Srečno in zadovoljno Novo leto
svojim odjemalcem in gostom želi

KRIŽNAR ANTON
trgovec in gostilničar
Stražišče

SREČNO NOVO LETO

vsem svojim gostom želi

Franc Molj

gostilničar

Voglje pri Kranju

SREČNO NOVO LETO

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
in poslovnim prijateljem

MARTIN BERLAN, Lobčak 56

trgovina z usnjem
in čevlarskimi potrebščinami

SREČNO NOVO LETO

želi svojim cenjenim gostom

Alojzij Drmelj

gostilničar

BOŠTANJ

JUGOSLAVIJA

**največja domača delniška
zavarovalna družba**

sklepa:

Ziviljenjska zavarovanja po najmodernejših kombinacijah, požarna, vlomska, nezgodna, jamska, transportna in razna avtomobilska zavarovanja, zavarovanja za škode po toči, radi razbitja zrcalnega stekla in zavarovanja živine. Ravnateljstva v vseh banovinah.

Pojasnila za dravsko banovino daje ravnateljstvo v Ljubljani,
Tyrševa cesta številka 15, vse njezove podružnice in krajevna zastopstva

Srečno Novo leto

vsem članom in cenjenim odjemalcem želi

Kmetijska družba, r. z. z o. z. v Ljubljani

SREČNO NOVO LETO 1938
svojim cenjenim gostom in odjemalcem

želi

IVAN PEČNIKAR
trgovina z vinom in gostilna
SV. JAKOB OB SAVI

Srečno in veselo Novo leto
svojim odjemalcem, gostom in stanov-
skim tovarišem želi

Globočnik Anton
gostilničar in trgovec
Zg. Otok pri Radovljici

Srečno in veselo Novo leto
želi

Lekarna dr. G. Piccoli
Ljubljana
nasproti »Nebotičnika«

Srečno in uspešno novo leto 1938

želi svojim cenjenim naročnikom in odjemalcem

TISKARNA MERKUR D. D.

LJUBLJANA, Gregorčičeva ulica 23

ter se priporoča za nadaljnjo naklonjenost

SREČNO NOVO LETO 1938

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Jvan A. Grosek

trgovina z mešanim blagom

TREBNJE

Srečno in zadovoljno Novo leto

svojim cenjenim odjemalcem in gostom

želi

Alojzij Javornik

mesar in gostilničar

škofljica

KNJIGOVEZNICA

kartonažna in galanterijska delavnica

MATIJA ŠIFRER

LJUBLJANA, Vegova ulica 6, Telefon 33-72

Se priporoča s solidno in ceneno vezavo
Velika zaloga reklamnih koledarjev

SREČNO NOVO LETO

svojim cenjenim klientom želi

Klišarna St. Deu

Ljubljana, Dalmatinova ul. 13

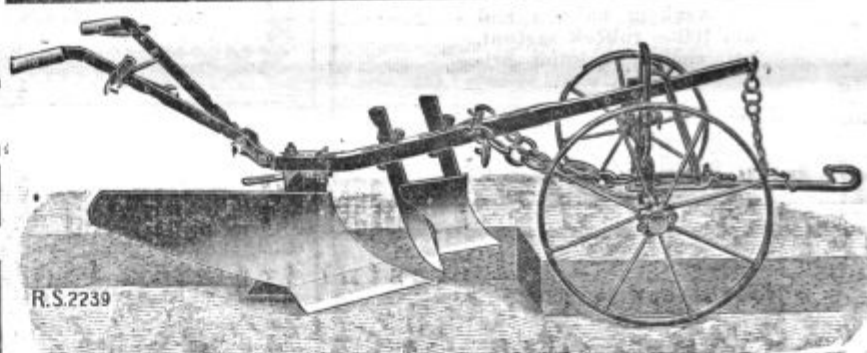
Kadar pridete v Ljubljano, se zglaste pri občeznani manufakturni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri škofu“

Lingarjeva ulica — Pred škofijo

kjer boste našli veliko izbiro
blaga za moške in damske
obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

**SACK-
ovi
PLUGI**

SO NAJBOLJŠI!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite takoj,
ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov

V zalogi jih ima Kmetijska družba in njena skladišča
v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu

Vsem svojim prijateljem
želi srečno novo leto 1938

SLAVIJA

jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

„SLAVIJA“ zavaruje proti: požaru, vlom, razbitju stekla, zakoniti dolžnosti jamstva, nezgodi, toči, transportnim škodam, poškodovanju avtomobilov; sprejema vsakovrstna življenjska zavarovanja po najugodnejših kombinacijah

Generalno ravnanje v Ljubljani. Gosposka ulica 12. Telefon 21-76, 22-76

PODRUŽNICE: Beograd, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Split in Zagreb — EKSPLOZITURA v Mariboru na Aleksandrovi c. 6, v Celju v Kolenčevi ul. 6

Srečno Novo leto želi

Kmetški hranilni in posojilni dom v Ljubljani

Vsem cenj. gostom želi srečno in veselo
novo leto 1938

Restavracija in velemedesarija

Franc Slamič

Ljubljana, Gosposvetska cesta

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim cenjenim gostom
kakor odjemalcem vina

Franc Grad

gostilna in zaloga vina

ZG. KAŠELJ

Srečno in veselo Novo leto
želi

vsem cenjenim odjemalcem-zadruharjem

»EKONOM«

osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

Za zimo Vam nudi

FR. STUPICA

trgovina z železnino

V LJUBLJANI, na Gosposvetski cesti 1

železne peči in štedilnike, posode za premog, lopate za sneg,
sanke in drsalke po znižanih cenah — Velika izbira
kuhinjske posode, jedilnega pribora in ptičjih kletk — Nakup
starega železa in drugih kovin — Monopolna zaloga smodnika in dr.

Srečno, uspehov polno Novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem,
prijateljem in znancem

Medić-Zankl

tovarne olja, lakov, barv, škroba
Ljubljana, Medvode, Domžale

Srečno in veselo
novo leto 1938 želi

L. MIKUŠ - Ljubljana

Mestni trg štev. 15

USTANOVLJENO LETA 1839

D e ž n i k i

Na malo! Na veliko!

Srečno in zadovoljno Novo leto

ž e l i

lekarna A. USTAR

Ljubljana, poleg glavne pošte

Srečno Novo leto

vsem cenjenim odjemalcem in konsumentom našega piva, špirta in kvasa želi

Pivovarna „UNION“ d. d., Ljubljana

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši, Narodni dom

Glavnica in rezerve nad
Din 16.500.000—

Kupuje in prodaja devize in valute

Izdaja uverenja za izvoz blaga

Sprejema hranilne vloge na knjižice
in tekoči račun

ter nudi za nje popolno
varnost in ugodno obrestovanje

Podružnici: Maribor, Šoštanj

Schneider & Verovšek

TRGOVINA Z ŽELEZNINO IN POLJEDELSKIMI STROJI
v Ljubljani, Tyrševa cesta šte. 16

Priporočamo se Vam za nakup vsega v železninarsko stroko spadajočega blaga, ki se rabi v poljedelstvu, stavbah ter pri hišni in kuhinjski opreml. — **BOGATA ZALOGA VSAKOVRSNIH STROJEV IZ PRVOVRSTNIH TU IN INOZEMSKIH TOVARN.** kakor: originalnih Saek-ovih plugov in zraven spadajočih rezervnih delov, mlatilnic, slamoreznic, čistilnic, ameriških kosilnih strojev in njih rezervnih delov, original Sendling-motorjev v najnovejši izpeljavi za pogon z bencinom ali nafto, sesalke za vodo in gnojnice, brzoparilnikov, kos in brusnih kamnov v garantirani kakovosti, brzoklepalnikov in vsega ostalega v to stroko spadajočega blaga Vam jamči, da boste

tukaj pri veliki izbiri hitro in solidno postreženi po najnižjih konkurenčnih cenah

**SREČNO IN VESELO
NOVO LETO**

želi svojim cenjenim odjemalcem
in gostom

IVAN GRAD

gostilna in veletrgovina z vinom
BERIČEVO

Srečno in zadovoljno Novo leto

želi

ARKO IVAN ml.
RIBNICA

Velika izbira novoletnih daril
pri tvrdki

A. & E. Skabernè
Ljubljana

**SREČNO NOVO LETO
1938**

svojim cenj. gostom želi

DAJ-DAM, Ljubljana

Srečno in zadovoljno novo leto 1938

želi svojim cenjenim gostom

FRANC HOČEVAR

gostilničar „PRI FIGOVCU“

Ljubljana

Kmetški hranilni in posojilni dom

V LJUBLJANI, Tavčarjeva ul. 1

Telefon šte. 28-47 reg. zadr. z neomejeno zavezo Brzjavlj: Kmetškimom

Račun poštne hranilnice šte. 14.257
RAČUN PRI NARODNI BANKI

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%,
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Eskontuje menice

Daje
kratkoročna posojila

Izvršuje ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Srečno in veselo novo leto 1938

želi vsem svojim
cenj. odjemalcem

KARL PRELOG
LJUBLJANA

Gospodsk. ulica 3 — Dvorni trg 3

Srečno in veselo novo leto 1938 želi

Telefon 28-26

Josip Stupica

Telefon 28-26

Ljubljana, Slomškova ulica št. 6

Trgovina avtomobilov, voz in konjskih oprem. Jermenarsvo in sedlarstvo. Avto-ličanje po najnovejšem ameriškem brizgalnem sistemu, emaliranje v ognju in tapetiranje avtomobilov.

Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela solidno in po konkurenčnih cenah.

Bencin - olje **AVTO GARAŽA** Bencin - olje

Na razpolago boksi za dnevno in mesečno uporabo.

Dostop v garažo ob vsaki uri.

Gumi-zastopstvo „PIRELLI“